

Ušteda električne energije

Savjeti za uštedu električne energije

MOLIMO VAS DA NE ŠTAMPATE OVAJ PRIRUČNIK
UKOLIKO TO NIJE ZAISTA NEOPHODNO JER NA TAJ
NAČIN DOPRINOSITE OČUVANJU NAŠE ŽIVOTNE
SREDINE.

UDRUŽENJE GRAĐANA „PROSPERITET“

Bojan Stojnić dipl.oec
Vanja Stojnić dipl. ing. arh.

UŠTEDA ELEKTRIČNE ENERGIJE

UGP

BANJA LUKA 2014

Priručnik o uštedi električne energije podržan je od strane Svjetskog fonda za zaštitu životne sredine WWF. Mišljenja u ovom priručniku ne odražavaju mišljenje Svjetskog fonda za zaštitu životne sredine.

Uvod

Savremeni način života nam sve više nameće potrebu da imamo racionalan pristup u korišćenju svih resursa a električna energije nije izuzetak od tog principa. Sam koncept održivog razvoja je baziran dobrom dijelom upravo na ovoj ideji.

Šira upotreba električnih aparata ima za cilj da poboljšaju način života i komfor. Međutim, svjedoci smo da je električna energija svakog dana skuplja. Uticaj na životnu sredinu ali i cijena električne energije danas, ukazuje na potrebu štednje električne energije gdje god je to moguće.

Isto tako korištenje električne energije podrazumijeva na prvom mjestu potrebno znanje. Korisnici mogu prilično dosta uštediti ako se električni aparati upotrebljavaju na određeni način, prema propisanom upustvu.

Trend rasta potrošnje javlja se u cijelom svijetu. Razvojem tehnologije dolazi do pojave novih uređaja koji se koriste u domaćinstvima ili u industriji. Najrasprostranjeniji način uštede električne energije je racionalna potrošnja. Drugim riječima, samo treba da sprovedemo u djelo ideju o tome da trošimo samo onoliko koliko nam treba.

Nije rijetkost da se više isplati ugraditi novi uređaj na mjesto energetski proždrljivog starog uređaja. Kod kupovine treba ipak dati prednost trajnijim i štedljivim uređajima i aparatima.

Da bi uređaje upotrebili i koristili po propisu potrebno je pažljivo pročitati priloženo uputstvo prije nego se uređaj odnosno aparat uključi.

Ako se uređaji upotrebljavaju na propisani način, ne samo da duže traju već s time štede energiju. Znači da se ovdje pokazuje dupli interes za nas kao potrošače ako se slijede navedeni propisi.

Osim toga, nepropisna upotreba kod izvjesnih aparata može da bude i sigurnosni rizik.

Evo i nekoliko savjeta:

- Grijanje i hlađenje
- Aparati u domaćinstvu
- Osvjetljenje
- Energetski razredi

Grijanje i hlađenje

Preko 80% energije u domaćinstvima troši se za potrebe zagrijavanja i hlađenja prostora i dobijanje potrošne tople vode. Sa tako velikim učešćem u ukupnoj potrošnji energetika radi se o mjestu gdje se mogu ostvariti značajne uštede električne energije u jednom domaćinstvu.

Grijanje i hlađenje prostora su prvenstveno bitni za osjećaj ugodnosti da li u vlastitom domu ili na poslu. Postoji više mjera kojima možemo naše sisteme za grijanje i hlađenje učiniti efikasnijim i na taj način smanjiti troškove.

Ako je temperatura prostora 16°C , a želite je povećati na 20°C , postavljanje termostata na 25°C neće brže zagrijati vaš prostor, ali će zato potrošnja energije biti znatno veća!

Temperaturu na termostatu uređaja za hlađenje podešite na 25-26 °C. Za svaki stepen °C nižu temperaturu podešenu na termostatu klimatizacionog uređaja u ljetnjem periodu troši se 3-5% više energije.

Stand by funkcija kućanskih uređaja troši i do 6% električne energije u domaćinstvu! Za primjer, TV u *stand by* modu troši i do 24% energije u odnosu kad je upaljen.

Naime, gašenjem nekog uređaja ne prekidamo njegovu potrošnju energije jer je on i dalje crpi za održavanje *stand by* moda.

Treba uzeti u obzir činjenicu da su i druge komponente pod naponom, one takođe troše struju, uz to jedan dio struje se pretvara u toplotnu energiju i hlađenjem nestaje.

Takva potrošnja naziva se i *vampirskom energijom* (eng. *vampire power*) i služi kako bi se uređaj ponovnim uključivanjem mogao brže pokrenuti odnosno na neki način ga čini uvijek u stanju pripravnosti.

Kada uključimo laptop koji je ugašen na stand by modu, troši se do cca 20W, odnosno kao dvije štedne sijalice od 10W. Kada na njemu pokrenemo operativni sistem, potrošnja se poveća na 50-60W, što znači da laptop troši čak 30% energije samo time što je uključen u struju, bez adekvatnog korištenja.

Međunarodna agencija za energiju (IEA) je procijenila da *vampirski uređaji* odnosno uređaji u *stand by* modu širom planete godišnje potroše između 200 i 400 terawatt sati energije godišnje (dok, na primjer, Italija s više od 58,5 miliona ljudi godišnje ukupno potroši 300 terawatt sati električne energije).

Više o Međunarodnoj agenciji za energiju na stranici <http://www.iea.org/>

Takođe, istraživanje provedeno u Americi pokazalo je kako aparati i električni uređaji u *stand by* modu čine oko 5% ukupne potrošnje energije u SAD, što je godišnji trošak od četiri milijarde dolara. Taj procenat je čak i veći u Evropskim zemljama (u Francuskoj i Njemačkoj od 7-10%), a u Japanu se penje čak do 12%!

Dosta uređaja u našem domaćinstvu je više od 20-ak sati dnevno u *stand by* modu, a aktivno ih koristimo jednom ili dvaput dnevno i to na kratak period. Kako bi na vampirsku energiju trošili što manje svog kućnog budžeta, **isključite uređaje iz utičnica onda kada ih ne trebate**, a pogotovo kad unaprijed znate da vas neko vrijeme neće biti u kući (npr. prije odlaska na godišnje odmore i sl.).

Praktično za smanjenje potrošnje vampirske energije je i korištenje prekidača na produžnim kablovima.

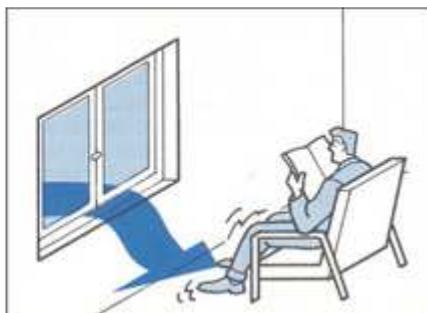
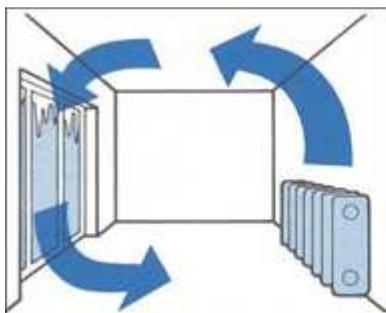
Oprez je potreban kod uređaja poput klasičnih TV prijemnika sa katodnom cijevi i žarnom niti kojoj je, kad se ohladi, potrebno više energije da se ponovo zagrije. Stoga takve uređaje nije potrebno stalno isključivati, dovoljno je jednom dnevno.

Ako se ne gleda televizija ili ne sluša muzika onda treba jednostavno isključiti aparat. To je manji napor sa kojim se štedi prekomjerno trošenje.

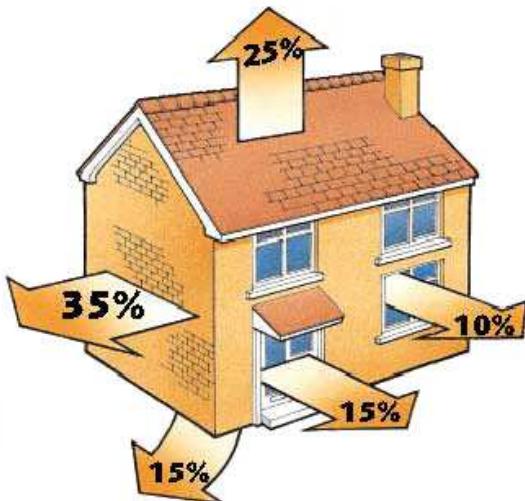
IZOLACIJA

Provjerite kako vam dihtuju prozori i vrata. Velika količina toplote u zimskim uslovima odlazi u bespovrat na ovim otvorima. Ako su prozori stari, spustite roletne, zatvorite kapke i navucite zavese noću kako bi ste zadržali toplotu u sobama.

Takođe, na pijaci možete naći jeftine gume ili sunđere za zaptivanje prozora i vrata.

Fasada na kući ima veliki udio u rasipanju energije. Izolacija kuće ili stana stiroporom 5 ili 8 cm drastično štedi toplotnu energiju. Ko nema mogućnost za lepljenje stiropora vani, može to učiniti i iznutra na zidovima.

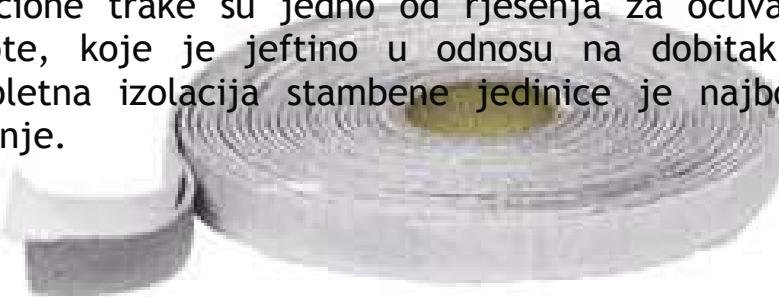

Međutim, treba imati u vidu da se ovime neznatno smanjuje kvadratura stana.

Postavljanje izolacije ili dodavanje nove nije komplikovan, a ni pretjerano skup zahvat. Upoznajte se s izolacijskim materijalima. Oni se vrednuju prema R-vrijednosti, koja mjeri sposobnost materijala da zaustavlja prolaz topline.

Što je R-vrijednost veća, materijal ima bolja izolacijska svojstva.

Izolacione trake su jedno od rješenja za očuvanje toplote, koje je jeftino u odnosu na dobitak, a kompletna izolacija stambene jedinice je najbolje rješenje.

TA PEĆI, RADIJATORI I KOTLOVI

Tokom zime TA peć, pri racionalnom korišćenju, potroši oko 60% ukupne električne energije jednog domaćinstva.

Postoje ovde različita mišljenja: da li peć napuniti pa isključiti iz struje ili ostaviti da non stop greje - dogrijava šamotne obloge ?

Naravno, nema potrebe za isključivanjem TA peći iz mreže, već samo podesiti

temperaturu termostata na 18 ($^{\circ}\text{C}$), i ako se radi o TA 4 KW, puniti je tako što će te termostat na peći odvrnuti na 3,5.

Punjene je najracionalnije noću, kad je struja jeftina, a izduvavanje toplog vazduha regulisati od polaznih 18 ($^{\circ}\text{C}$), pa ako vam je potrebna toplija prostorija, postepeno povećavati termostat. Ušteda na TA može značajno smanjiti račun za električnu energiju.

Nije loše zatražite pomoć od stručne osobe, kako bi kapaciteti vašeg kotla i radijatora odgovarali potrebama vašeg objekta.

Ako imate kotao koji je 50% većeg kapaciteta od potrebnog, troškovi za grijanje se mogu povećati i za 15%. Predimenzionirani kotlovi troše više energije, stvaraju veće troškove, više zagađuju okolinu i pružaju lošiji toplotni osjećaj u prostoru.

Ugradnjom termostatskih ventila na radijatorima možete uštedjeti i do 20% energije za grijanje i stati na kraj neracionalnom rasipanju toplote.

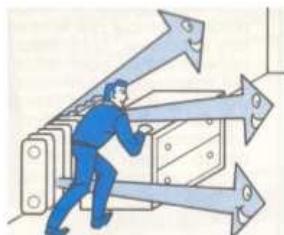
Moderni sistemi grijanja mogu biti upravljeni iz boravišnog prostora putem sobnog termostata kojim se

namješta dnevna temperatura prostorije, tako da regulacija pokušava izjednačiti sobnu temperaturu sa željenom temperaturom.

Kod takvih sistema radijatorski ventili ne smiju biti neispravni ili zatvoreni, jer u tom slučaju neće dobiti dovoljnu količinu energije za grijanje. Budući da regulacija u tom slučaju pokušava postići željenu temperaturu nepotrebno se troši energija na zagrijavanje vode i pokretanje cirkulacione pumpe.

Termostati ne smiju biti postavljeni u blizini izvora toplote kao što su peći, radijatori, šporeti i sl., ali ni pokraj prozora ili vrata, jer će to onemogućiti njihovo ispravno djelovanje.

Radijatori moraju imati mogućnost slobodne predaje energije okolnom prostoru. Zbog toga ni u kom slučaju ne bi smjeli biti zaklonjeni od namještaja ili slično.

Takođe, dodatna izolacija zidne površine iza radijatora u ovom slučaju je vrlo kvalitetno rješenje koja doprinosi zadržavanju toplotne energije.

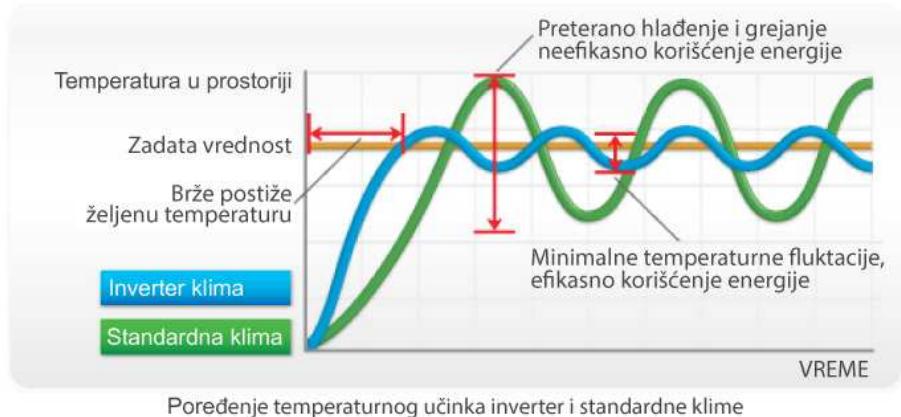

Izolirajte kotao, rezervoare i cijevi tople vode koje prolaze kroz negrijane prostore, odnosno hladnije prostorije. Izolacijom možete smanjiti toplotne gubitke i do 70%.

KLIMA UREĐAJ

Klima uređaj koji ljeti koristimo za hlađenje treba imati što veći faktor hlađenja, koji se uglavnom kreće u granicama od 2,5 do 4.

Najefikasniji uređaji na tržištu su klima uređaji s inverterom, a postižu uštede od 20 do 40% u odnosu na standardne uređaje. Ovakvi uređaji se mogu koristiti i za grijanje prostora.

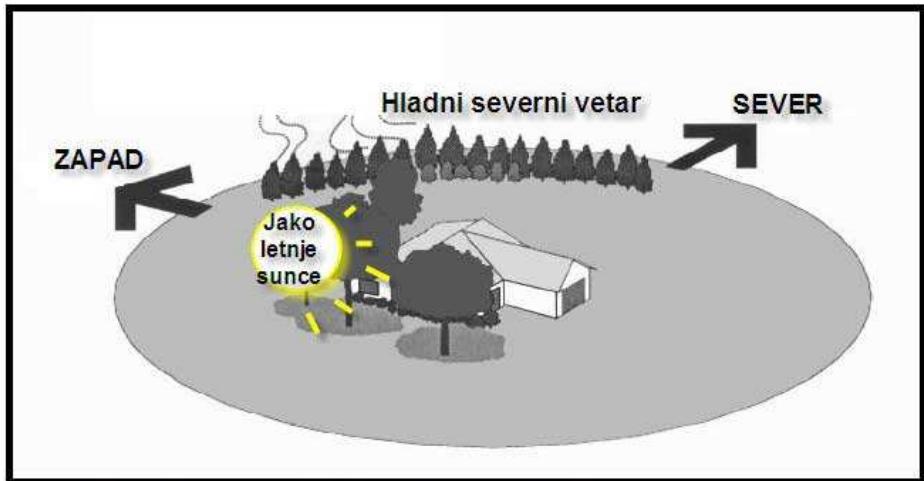
Ako se spoljašnji dio klima uređaja nalazi u hladovini troši 10% manje energije. Razlika spolja i unutra ne smije prelaziti 5°C . Hladite samo prostorije u kojima boravite.

Za svaki $^{\circ}\text{C}$ nižu temeperaturu podešenu na termostatu klima uređaja, troši se 3 do 5% više energije. 25°C je preporučena temperatura.

Držite vrata prostorija u kojima radi klima uređaj zatvorenim, jer na taj način klimatizujemo samo željenu prostoriju, a ne i ostale prostorije za koje nam to nije bitno.

Ako imate kuću sadite drveće kao štit od pregrijavanja.

Šuma i drvoredi djeluju drastično na klimu u stanu ili u kući. Umanjuju ledene udare vjetra za 70% zimi, a ljeti osim sjenke stabla korjenjem crpe hladnu vodu iz dubine i izbacuju je preko lišća.

Istraživanja su utvrdila da je u blizini stabala ljeti hladnije za 4-5 °C.

Aparati u domaćinstvu

BOJLER

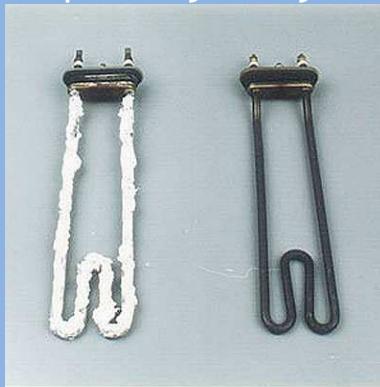
Temperatura vode u bojleru - je bitna stavka kod potrošnje struje. Ako imate mogućnost da bojler uključite noću kada je jeftina struja, onda će vam račun za struju svakako biti manji.

Pri tome vodite računa da bojler ne zagrijavate na maksimum već malo ispod granične vrijednosti. Pregrijavanje pri visokom pritisku vode u mreži može drastično smanjiti radni vijek bojlera.

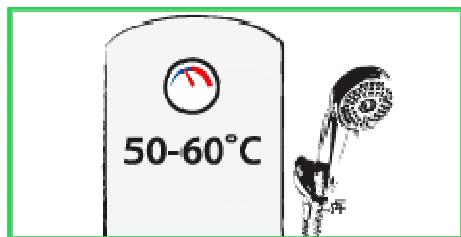
Savjetujemo vam da bojler uključujete samo po potrebi i ne ostavljate non-stop uključenim da grijе.

Bojleri podešeni na 60 ($^{\circ}\text{C}$) hvataju najviše kamenca na grijaćima. Kamenac prouzrokuje brže stradanje grijaća ali i veću potrošnju struje za zagrijavanje.

Savjet je da kamenac sa grejača bojlera čistite barem jednom u dve godine.

Da bi bojler bio korišćen na najefikasniji način, podesite ga na temperaturu između 50 i 55 °C. Bojleru u kupatilu pripada oko 15% električne energije koja se potroši u domaćinstvu.

Novi električni bojleri su tako dobro izolirani da gube veoma malo toplotne. Oni su dosta štedljiviji od starih modela.

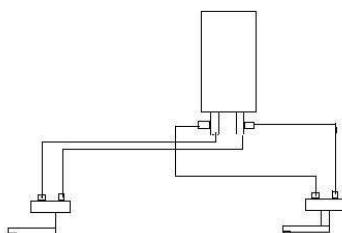
Kod kupovine treba pripaziti da se kupi bojler koji odgovara potrebama jer preveliki bojler grije više vode nego što su potrebe porodice. Mali bojler će i po danu, kada je struja skuplja, morati zagrijavati novu zalihu vode.

Pranje ruku izvodite hladnom vodom. Pri tom uvijek provjerite da li je ručica tople i hladne vode (baterija) postavljena na poziciju (samo hladna voda). Najčešće

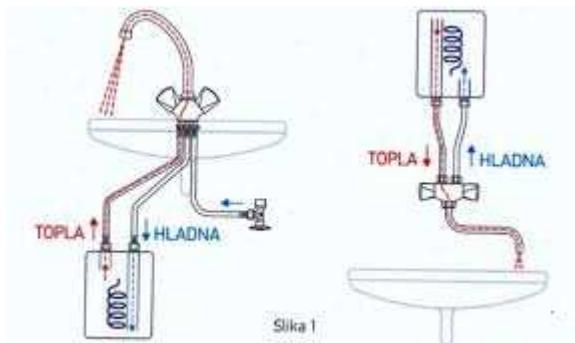
ljudi ručicu pomjere ka malo toplijoj vodi i odvrnu slavinu. I prije nego što je došla topla voda do naših ruku, mi smo ih oprali i obrisali. Naš osjećaj je da smo ruke oprali hladnom vodom.

Međutim, bojler je povukao dio hladne vode za onu količinu tople vode koju je kroz cijevi poslao do naših ruku. Ovaj put je ponekad dug i po desetak metara, tako da topla voda putuje i po desetak sekundi. Zato, praktikujte da ruke perete hladnom vodom a slavinu držite isključivo na hladnoj poziciji. Za pranje lica i umivanje već možete koristiti mlaku vodu.

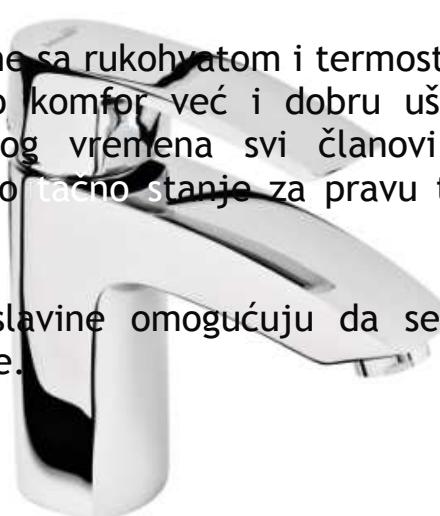
Protočni, kuhinjski bojler, zajedno sa mašinom za sudove, potroši godišnje prosječno oko 6% električne energije jednog domaćinstva. Koristite ih samo kad su vam potrebni.

Protočni bojler u kuhinji - izuzetno efikasan jer uvek imamo trenutno toplu vodu za pranje sudova ali ipak nisu racionalni i troše onoliko struje koliku količinu vode zagrijavamo. Dakle, gledajte da utrošite što više hladne vode tako što ćete provjeriti mjerač na slavini da ne uključuje svaki čas bojler bez potrebe.

Miješane slavine sa rukohvatom i termostatičke slavine nude ne samo komfor već i dobru uštedu. Poslije kratkog ispitnog vremena svi članovi domaćinstva znaće naslijepo tачно stanje za pravu temperaturu i tačan debit.

Termostatne slavine omogućuju da se temperatura tačnije reguliše.

Na tržištu se na modeli sa kojima se može tačno odrediti položaj slavine i postaviti na maksimalnu temperaturu. Na ovaj način je isključen svaki rizik da se neko oprži.

Razdaljina od bojlera i slavine za topлу vodu, najbolje da je što manja jer voda se uvijek najviše hlađi u vodovima.

Što je slavina udaljenija, to duže traje da topla voda iz nje poteče, tako u vodovodnim cijevima ostaje više tople vode kad se zatvori slavina.

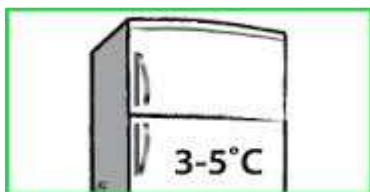
Većinom je kombinacija manjeg kuhinjskog bojlera sa osrednjim uštednim bojlerom zato korisnija, nego jedan veliki bojler koji bi snabdjevao sve slavine sa toplom vodom. U svakom slučaju treba se pobrinuti da se vodovi sa toplom vodom dobro izoliraju.

Drugi manji bojler je od koristi tek onda ako je razmak vodova između velikog bojlera i slavine veći od osam metara (8m).

FRIŽIDER

Odaberite frižider koji odgovara potrebama vaše porodice kako ne bi nepotrebno trošio energiju i postavite termostat da radi najefikasnije: ako je temperatura podešena između 3 i 5 °C.

Kod odabira frižidera pripazite da ne kupite preveliki - pravilo je ovakvo: za jednu osobu dovoljan je frižider zapremine 100-150 litara, za dvije odrasle osobe dovoljan je frižider zapremine 120-180 litara, a do četiri člana dovoljno je do 280 litara.

Pri kupnji frižidera, prednost dajte onim uređajima koji imaju opciju *defrost* - automatsko odleđivanje. Na taj način ćete ručno morati odleđivati samo zamrzivač.

Frižideri klase A+ troše 30-42%, a klase A++ manje od 30% energije koju troši frižideri energetske klase D. Novi frižideri pored efikasnijih kompresora imaju i bolju izolaciju i zatvaranje vrata što dodatno doprinosi povećanoj energetskoj efikasnosti.

Frižideri koji se danas mogu naći na tržištu troše bar 36% manje električne energije nego oni proizvedeni prije 15 godina.

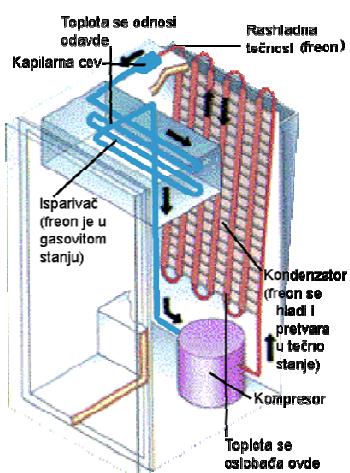
Postavite frižidere i zamrzivače na što hladnijem mjestu u kući (nikako u blizini šporeta ili bojlera, grijaca ni blizu radijatora) i izbjegavajte njihovo izlaganje sunčevoj svjetlosti.

Veoma je važna temperatura prostorije u kojoj se nalazi frižider a i zamrzivač. Hladna ostava u blizini kuhinje može da bude idealno rješenje.

Za ilustraciju: prostorna temperatura umanjena za jedan procenat (1° C) može da donese uštedu od 4%! U prostoriji gdje je temperatura 15° C zamrzivač troši za trećinu manje energije nego u prostoriji od 25° C .

Kako radi frižider

Prilikom postavljanja frižidera i zamrzivača obavezno ostavite dovoljno prostora za ventilaciju između zadnjeg dijela uređaja i zida (oko 10 centimetara) kako ne bi došlo do pregrijavanja koje rezultira povećanjem potrošnje energije.

Najmanje dva puta godišnje treba oprasiti i očistiti rešetke i ne treba pomijerati rešetkaste kanale na gornjem listu.

Ne držite frižider otvorenim duže nego što je neophodno i dobro zatvorite vrata nakon korišćenja.

Idealna temperatura zamrzivača iznosi -18° C . Svaki stepen više košta više energije bez da se vrijeme čuvanja produžava.

Toplota koju duboki zamrzivač izdvaja iz namirnica mora preko kondenzatora da se lako izdvoji.

Važno je znati da jedan prazan zamrzivač upotrebljava više energije nego pun. Ako nedostaje hrane onda veliki prazni prostor dopunite sa stiroporom.

Takođe, uredno poslagane namirnice smanjuju gubitak energije, zato što se brže nađe ono što se traži, zamrzivač je manje otvoren.

Namirnice iz zamrzivača treba ostaviti da se što više otkrave, eventualno u zamrzivač. Ovo zahtijeva nešto više vremena ali zato ne košta energije.

Međutim, ako se mora brzo otkraviti neka namirница onda je najbolje i najjeftinije rješenje mikrovalna.

MAŠINA ZA VEŠ

Uvijek odabratи program pranja vešа s najnižom temperaturom vode dovoljnom da veš bude kvalitetno opran. Energetski je puno efikasnije pranje punog bubnja vešа, nego dva pranja do pola napunjenog bubnja.

U zadnjih 10 godina, i uređaji za pranje vešа su uznapredovali, pa je tako potrošnja vode smanjena sa 110 litara na 50-60 litara, dok je potrošnja energije s 2 kWh pala na 0,94 kWh po pranju.

Ukoliko imate stari model veš mašine, razmislite o njegovoj zamjeni jer na prvi pogled, skupa investicija kupovine nove mašine i ne predstavlja trošak u budućem periodu kao stara veš mašina.

Odaberite veš mašinu koja odgovara potrebama vašeg domaćinstva za pranjem, te je koristite u skladu sa upustvima proizvođača.

Pokušajte prati standardnu količinu veša za određeni tip bubenja (tipično 5-6 kg) jer se u slučaju preopterećenog bubenja veš neće kvalitetno oprati dok će se u slučaju nedovoljno opterećenog bubenja nepotrebno trošiti energija.

Mašinu za pranje veša je najbolje uključivati noću, kad je struja jeftina. Međutim, često puta to nije moguće zbog buke koju proizvodi u noćnim satima.

Najviše struje se potroši na bijeli veš koji se iskuvava ili pere na 95 ($^{\circ}\text{C}$). Ipak, gledajte da vam mašina bude puna i koristite kratke programe za pranje.

Količina praška za pranje je takođe bitna stavka te nemojte pretjerivati, jer će veća količina praška za pranje tražiti i duže ispiranje.

Ako vaša mašina ima opciju za sušenje veša, savjet je da prije sušenja dobro iscentrifugirate veš pa tek onda osušite.

MAŠINA ZA SUĐE

Mašine za pranje suđa koristiti samo kad su maksimalno napunjene. Prije stavljanja posuđa ukloniti krupne ostatke hrane sa istih. Redovno provjeravati filter i nivo soli u mašini i čistiti unutrašnjost.

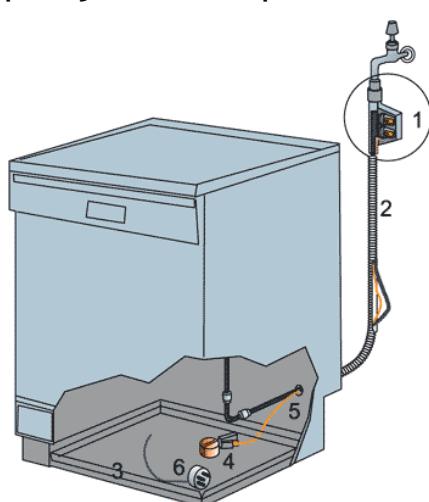

Savremene mašine za suđa potroše za jedno pranje 15-28 l vode i 1,1-1,8 kWh električne energije. Najnaprednije mašine troše samo 14 l vode, što predstavlja 80% uštede u vodi u odnosu na ručno pranje suđa.

Takođe, današnje mašine za pranje suđa su 70 puta tiše nego one proizvedene prije 30 godina.

Dodatne uštede ćete ostvariti priključite li mašinu na priključak s topлом vodom umjesto hladnom, jer se

najveći dio energije troši na zagrijavanje vode.

To je naročito preporučljivo ukoliko zagrijavate vodu solarnim kolektorima ili plinskim kotlom.

Sa jednim modernim i štedljivim aparatom ne upotrebljava se više vode ni energije nego kad se posuđe pere rukama.

Jedina razlika je u tome što za ovu mašinu na tržištu još nema sredstava za pranje koja ne štete prirodnoj okolini.

Kad se pere ručno onda se ne upotrebljavaju sredstva za pranje više nego što je to potrebno.

Ne treba ispirati posude ispod tekuće slavine sa toplom vodom jer se na taj način razbacuje skupocjena pitka voda i velika količina energije.

Pri upotrebi mašine, prije toga ne treba prati posuđe ispod slavine već ga odmah postaviti u mašinu.

Treba pričekati dok se mašina napuni zatim sa predpranjem sprati eventualne nalijepljene ostatke hrane i prljavštinu.

U slučaju nedostatka vremena, ako je mašina hitno potrebna, najbolje je upotrijebiti uštedni program i mašinu postaviti na temperaturu (50 °C do 65 °C)

MAŠINA ZA SUŠENJE VEŠA

Potrošnja sušilice zavisi od snage, modela, vlažnosti veša, količine i vrste veša, okolne temperature. Modeli sa upotrebom kondenzacije troše više od aparata sa vazdušnim izduhnim sistemom.

Veoma je važno da veš ne treba sušiti duže nego što je potrebno.

Ako sušilica ne posjeduje automatsko isključivanje treba samo kontrolisati da li je veš za peglanje.

Mala vlažnost može da ostane ako se veš odmah pegla. Treba pustiti da centrifuga na mašini za veš obavi teži dio posla.

Poslije toga sam veš posjeduje još 55% vlažnosti.

Posebna, odvojena centrifuga može doprinijeti još 40%, što znači ušteda od (1/2 l) pola litra vlage na četiri kilograma (4kg) veša.

Sušilica može posebno da bude efikasna za stanare bez bašte i dvorišta ako ne postoji već najbolja alternativa - dobro poznati štrik za veš.

Treba pustiti da se veš što duže suši na otvorenome, čak i kad je sušilica u kući. Zašto? Zato što energija košta novaca.

ŠPORETI I RERNE

Uvijek stavljamte poklopce na posude u kojima se kuva - na taj se način toplina duže zadržava u posudi, a smanjuje kondenzacija pare po kuhinji. Bez dobro

zatvorenog poklopca kuhanje udvostručava potrošnju energije.

Treba ograničiti kuhanje bez poklopca na minimum. Ovo sprečava koliko rasipanje energije toliko i zagorjevanje.

Kuhajući s poklopcem možete uštedjeti i do 20% električne energije za kuhanje.

Providni poklopci su idealni za jela koja treba konstantno držati na očima.

Ako imate šporet sa ringlama raznih dimenzija, koristite uvijek posudu tačnog prečnika ili bar malo većeg prečnika od ringle kako toplota ne bi skliznula i grijala okolni vazduh.

Kuhanje u tavama sa iskrivljenim dnom ili na deformisanim pločama, troši do dva puta više energije.

Jedna ringla u proseku potroši oko 1,8 kilovat-sati za sat rada a grijач u rerni troši od 2 - 4 kilovat-sati.

Rernu ne otvarajte često da se ne bi hladila i dodatno zagrijavala prostor jer svaki put kada ih otvorite značajna količina toplote odlazi u nepovrat.

Redovno čist te rerne i grejna kola, jer nakupljena i zapečena prljavština i masnoća smanjuje njihovu efikasnost.

Zaprljane rerne troše više energije nego one koje se redovno čiste.

Rernu možete isključiti i 10 minuta prije kraja pečenja jer rerna duže zadržava toplinu, a uštedjet ćete električnu energiju.

Mikrotalasne pećnice su energetski efikasnije od običnih rerni.

Poželjno je da se šporeti sa ljevanim, keramičkim ili halogenim pločama što bolje koriste za vrijeme hlađenja ploče.

Upotreba ova tri sistema otprilike može se izravnati. Kod električnog kuhanja sa indukcijom, ploča za kuhanje ostaje hladna.

Povrće i krompir najbolje je kuhati u zatvorenoj posudi sa malo vode. Ovo ide brže, uz to se gubi manje hranljivih sastojaka.

Ako se kuha krompir on treba da bude jednu trećinu u vodi. Posuda se postavlja na ploču šporeta prije nego se uključi.

Nikada ne zagrijavajte praznu grejnu ploču, a kratko vrijeme prije nego je jelo gotovo isključite grejnu ploču - grejna ploča će ostati topla, jelo će se nastaviti kuvati, a vi ćete smanjiti potrošnju električne energije i uštedjeti novac.

Prilagodite posuđe količini hrane koju kuhate. Priprema manje količine hrane u velikoj posudi znači gubitak energije. Takođe, prilikom pripreme kave i čaja zagrijavajte samo potrebnu količinu vode.

Prilikom kuhanja, koristite minimalnu jačinu grijanja koja vam je potrebna. Kad je voda jednom prokuhala smanjite jačinu grijanja na najnižu moguću da zadržite ključanje. S većom jačinom nećete postići da vaša hrana bude brže skuhana, već će voda brže ispariti.

Lonac za brzo kuhanje štedi, ne samo dosta vremena već i 70% energije. Ekspres lonac za kuhanje ubrzava proces kuhanja par puta i štedi struju.

Iznad toga povrće zadržava više vitamina i drugih hranljivih sastojaka.

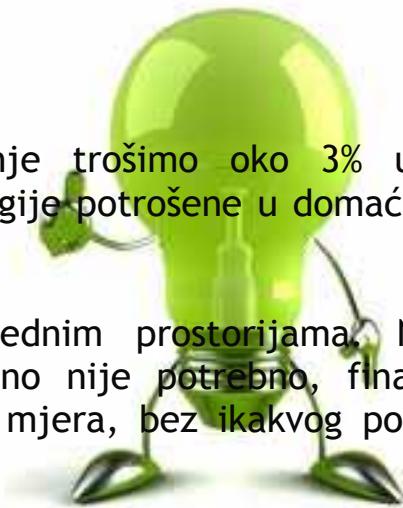
Prilikom odabira šporeta, kupite onaj koji ima mogućnost kuhanja i na plin, jer je ekološki prihvativiji energet od električne energije, a vrijeme kuhanja i lakoća regulisanja temperature je puno brža.

Osvjetljenje

RASVJETA

Na osvjetljenje godišnje trošimo oko 3% ukupne količine električne energije potrošene u domaćinstvu, isto koliko i frižider.

Gasite svjetlo u sporednim prostorijama. Naime, ugasiti svjetlo kada ono nije potrebno, finansijski gledano je najjeftinija mjera, bez ikakvog početnog ulaganja.

Već smo rekli da je svijest pojedinca bitan faktor za pravilno sprovođenje energetske efikasnosti. Dakle, potrebno je samo da povedemo računa da sijalice ne rade kada to nije potrebno.

Koristite sijalice različitih jačina (snage W) za različite potrebe. Čest je slučaj da u nekim prostorijama u kojima uopšte ne provodimo vrijeme imamo sijalice velikih snaga.

Koristite jednu sijalicu veće snage umjesto više manjih, jer grozd sijalica troši 50% više struje.

Koristite sijalice sa ekonomičnijom potrošnjom - štedljive sijalice (mini-fluorescentne, elektro-luminiscentne), jer troše 3 do 4 puta manje električne energije, a traju 15 puta duže.

Zamjena običnih sijalica štedljivim može smanjiti potrošnju i do nekoliko puta. Prilikom razmišljanja o uvođenju štednih sijalica najveći problem predstavlja razmišljanje o početnoj cijeni štedne sijalice, koja je mnogo viša od cijene obične sijalice.

Štedne sijalice izgledaju skuplje od običnih sijalica ali one ustvari štede novac. Štedne sijalice troše pet puta manje energije nego slične obične sijalice.

Trajanje štedne sijalice je 8 puta duže od obične sijalice.

Ako se zamijene obične sijalice sa štednim sijalicama na mjestima gdje duže vremena svjetle - dnevna soba - sijalica se brzo isplati.

Ono što se u prvom trenutku često zaboravlja jeste da štedne sijalice za istu snagu troše četiri do pet puta manje električne energije i imaju i do deset puta duži radni vijek.

Ne bacajte ih u prirodu jer sadrže živu. Jedna ekonomična sijalica bačena u prirodu, živom zagadi 1000 litara pitke vode.

Koristite fotoćelije za spoljašnje osvjetljenje koje se pale samo kada se neko pojavi - isplate se za mjesec dana.

Nepotrebno je da sijalica radi ako ste napustili prostoriju, pa tako ugradnjom ovih elektronskih

sklopova možete smanjiti vrijeme rada sijalica, a time i troškove i do nekoliko puta.

Bolje iskorišćenje prirodnog svjetla donosi vam dvostruku dobit.

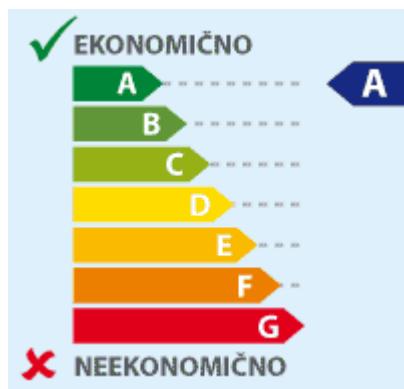
Bez obzira koje vještačko osvjetljenje koristili, prirodno osvjetljenje je najzdravije za naše oči, a u isto vrijeme većom upotrebom prirodnog svjetla smanjujemo utrošenu električnu energiju.

Energetski razredi

Razred energetske efikasnosti je potvrda kvaliteta uređaja s obzirom na njegovu energetsku efikasnost, pri čemu se uređaji prema potrošnji energije dijele na sedam razreda energetske efikasnosti označenih slovima od A do G (grupu A čine energetski najefikasniji uređaji).

Uređaji i rasvjetna tijela energetskog razreda A troše i do 45% manje energije od istih uređaja energetskog razreda D! Uštede koje možete ostvariti kod pojedinih kućanskih aparata zavisno o učestalosti njihove upotrebe.

Potrošnja u odnosu na referentni uređaj	Kategorija
< 55%	A
55 - 75%	B
75 - 90%	C
90 - 100%	D
100 - 110%	E
110 - 125%	F
> 125%	G

Prilikom kupovine novog kućanskog aparata, glavni kriterij obično je upravo cijena tog uređaja i njegove mogućnosti, dok se o potrošnji električne energije često vodi najmanje računa.

Svrha energetskih klasa, koje prema *Pravilniku o označavanju energetske efikasnosti kućanskih uređaja* službeno moraju imati mašine i sušilice za veš, mašine za pranje suđa, električne pećnice, frižideri i zamrzivači, klimatizacijski uređaji te sijalice s direktnim napajanjem iz električne mreže jest informisanje kupca o tome koliko efikasno određeni uređaj iskorištava električnu energiju i vodu te o nivou buke koju prilikom rada taj uređaj proizvodi.

Jedna mašina za veš B ili C klase sigurno će trošiti više vode i struje nego mašine klase A ili A+, dok će nivo buke koju će proizvoditi tokom svog rada sigurno biti viša.

Samo najkvalitetniji dobijaju znak „Energetske zvjezdice“ (ENERGY STAR). Ovako označeni aparati mogu trošiti i do 10 puta manje električne energije od sličnih koji nemaju tu oznaku. Na primjer, kompjuter i

štampač zajedno, umjesto 400 kWh (neefikasni) mogu da potroše samo 40 kWh, ukoliko ovi uređaji nose oznaku „Energetske zvjezdice“ (efikasni).

Aparati sa oznakom „Energetske zvjezdice“ nisu obavezno skuplji jer cijena zavisi od mnogih faktora.

60+

EARTH HOUR™

USE YOUR POWER AT
EARTHHOUR.ORG

#EARTHHOUR #SPIDERMAN

